

**ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ /ՄՈՂՈՒԼ 1/**

ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԱՄԲԻՈՆ	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈՂԻԿԱՆԵՐԻ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՄՈՂՈՒԼ	ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ /ՄՈՂՈՒԼ 1/
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՄԻՉ ԵՎ ՄՈՂՈՒԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ	1810B1/03.1, 2 մոդուլ
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿՈՒՐՍ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	1-ին կուրս, 1-ին կիսամյակ
ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	<ul style="list-style-type: none"> • Հիմնարար գիտելիքներ տալ Հայոց պատմության հին, միջին եւ նոր շրջանի վերաբերյալ, • ամրապնդել հարգանք և հպարտություն հայրենիքի, սեփական պատմության, ավանդույթների և ազգային առանձնահատկությունների հանդեպ, • դաստիարակել ազգային ու համամարդկային արժեքներ կրող սոցիալապես ակտիվ անձ և քաղաքացի, • որպես ազգի հարատևման գրավականի՝ պետականության անհրաժեշտության գիտակցության ձևավորում ու ամրապնդում • Որպես պետականության պահպանման և զարգացման նախադրյալի ազգային գաղափարախոսության անհրաժեշտության գիտակցության ձևավորում, • հայկական մշակույթի ձևավորումը և զարգացումը պայմանավորող պատմական պայմանների իմացության ամրապնդում և այլն:
ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	<p>ԳԻՏԵԼԻՔ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Հայկական լեռնաշխարհը հայոց քաղաքակրթության բնօրրան, աշխարհագրական դիրքը, հաղորդակցության ուղիները, ֆիզիկաաշխարհագրական համառոտ բնութագիրը • Հայկական լեռնաշխարհի պետական կազմավորումները Ք.ա. III-I հազարամյակներում • Հայոց պետականությունը Ք.ա. VI դարից մինչև Ք.հ. V դար • Հայաստանի քաղաքական դրությունը V-IX դարերում • Հայոց պետականությունը IX-XIV դարերում • Հայ ազատագրական միտքը XVI-ի XVIII դարերում • Ազգային ազատագրական պայքարը XIX դարի վերջում եւ XX դարի սկզբում • Հայոց եղեռնը

- 1917թ Փետրվարյան ու Հոկտեմբերյան հեղափոխությունները եւ Հայաստանը
- Մշակութային ձեռքբերումները հին, միջին եւ նոր շրջանում

ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

- Օգտվելով սկզբնաղբյուրներից եւ ուսումնասիրություններից, ինքնուրույն գնահատել, վերլուծել, համեմատել փաստերը եւ մտահանգումներ անել:
- Քննարկել եւ ներկայացնել Վանի թագավորության պատմության հիմնահարցերը, Երվանդունյաց պետության եւ Աքեմենյան տերության, Մեծ Հայքի Արտաշեսյան եւ Արշանունիների թագավորությունների օրոք հայ-պարթևական, եւ հայ-հռոմեական քաղաքական առնչությունները եւ դրանց ազդեցությունը հայոց պետականության զարգացման վրա
- Վերլուծել ու գնահատել V դարի ապստամբությունների պատմական նշանակությունը
- Վերլուծել արաբների դեմ համաժողովրդական պայքարի անհրաժեշտության եւ արաբական տիրապետության դեմ VIII դարի ազատագրական պայքարի անհաջողության պատճառները:
- Մեկնաբանել Բագրատունյաց թագավորության վերականգնման, հզորացման եւ անկման ներքին ու արտաքին պատճառները:
- Գնահատել հայրենի բնիկ տարածքից դուրս պետականություն կերտելու հայ ժողովրդի կարողությունը:
- Ներկայացնել հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի աշխուժացման նախադրյալները XVII դարի վերջին եւ բացատրել Հայաստանի ազատագրության խնդրում եվրոպական պետությունների հետ կապված հույսերի ձախողման պատճառները:
- Ներկայացնել եւ վերլուծել XIX-XX դարերի ազատագրական շարժումները
- Մեփական տեսակետ արտահայտել Հայկական հարցի եւ նրա միջազգայնացման վերաբերյալ
- Վերլուծել Ռուսաստանի ժամանակավոր եւ բոլշևիկյան կառավարությունների դիրքորոշումը հայկական հարցում եւ այդ քաղաքականության վերաբերյալ արտահայտել սեփական վերաբերմունք:

ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆ

- Հայոց պատմության ուսուցանվող ժամանակաշրջանի վերաբերյալ հիմնարար գիտելիքների տիրապետում
- Ազգային-պետական մտածողություն
- Ներկան եւ ապագան կերտելու խնդրում ազգային պատմության դերի գիտակցում:

<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ԿՐԵԴԻՏՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ - 2 • ԼՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԺԱՄ - 32 • ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ - 16 • ՍԵՄԻՆԱՐ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ - 16 • ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄ - 2
<p>ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ</p>	<p>Հայոց պատմության իմացություն՝ հանրակրթական ավագ դպրոցի չափորոշիչներին համապատասխան</p>
<p>ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Դասախոսություն • Զրույց • Բանավեճ • Սեմինար պարապմունքներ • Աշխատանք սկզբնաղբյուրների հետ • Զննական մեթոդներ /քարտեզների ուսումնասիրություն, աշխատանք ուրվագծային քարտեզներով եւ այլն
<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայկական լեռնաշխարհ 2. Հայկական լեռնաշխարհի պետական կազմավորումները Ք.ա. III-I հազարամյակներում 2.1 Շումերական, իսթական ու ասորեստանյան Արձանագրությունները Հայկական լեռնաշխարհի պետական կազմավորումների մասին: 2.2 Վանի թագավորության հիմնադրման ու զարգացման ընթացքը 3. Հայոց պետականությունը VI-I դարերում 3.1 Երվանդունիների թագավորությունը (Ք.ա. VI-III դարեր) 3.2 Արտաշեսյանների թագավորությունը (Ք.ա. II-I դարեր) 4. Արշակունիների թագավորությունը (Ք.ա. I-IV դդ) 5. Հայաստանի քաղաքական դրությունը V-IX դարերում 5.1 Մարզպանական Հայաստանը: Դրությունը Արեւմտյան Հայաստանում: 5.2 Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարն արաբական տիրապետության դեմ 6. Հայաստանը IX-XII դարերում 6.1 Բագրատունիների թագավորությունը: 6.2 Հայկական թագավորություններն ու իշխանապետությունները սելջուկ-թուրքերի տիրապետության շրջանում 7. Հայոց պետականությունը XIII-XIV դարերում 7.1 Զաքարյանների իշխանապետությունը: 7.2 Կիլիկիայի հայկական պետություն 8. Մշակութային ձեռքբերումները վաղ եւ զարգացած միջնադարում 9. Հայ ազատագրական միտքը XVI դարից մինչեւ XVIII դարի սկիզբը 9.1 Էջմիածնի ու Մեբաստիայի գաղտնի խորհրդածոյունները: 9.2 Ազատագրական միտքը XVII դարի կեսերին: Իսրայել Օրու Պֆայցյան ու

	<p>Մոսկովյան ծրագրերը</p> <p>10. Պետրոս I –ի պարսկական արշավանքը: Հայկական անկախ իշխանությունների ստեղծումը Արցախում եւ Սյունիքում: Թուրքական արշավանքն Արեւելյան Հայաստան: Խամսայի մելիքությունները</p> <p>11. Հայ ազատագրական շարժման նոր օջախներ</p> <p>11.1 Հովսեփ Էմինի ազատագրական գործունեությունը:</p> <p>11.2 Մադրասի ազատագրական խմբակը:</p> <p>11.3 Մովսես Սարաֆյանի ծրագիրը: «Հյուսիսային» եւ «Հարավային» նախագծերը</p> <p>12. Հայ ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները XIX դարի 60-80-ական թթ: Հայ ազգային կուսակցությունների հիմնադրումը</p> <p>13. Հայ ազգային-ազատագրական պայքարը XIX դարի 90-ական թթ եւ XX դարի սկզբին</p> <p>14. Հայոց եղեռնը /1894-1922/</p> <p>14.1 Կոտորածների ու ցեղասպանության պատճառները: Արեւմտահայերի ցեղասպանությունը: Արեւելահայերի ոչնչացման ծրագիրը գործողության մեջ</p> <p>14.2 Ցեղասպանության հետեւանքները:</p> <p>14.3 Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացը/</p> <p>15. 1917թ Փետրվարյան ու Հոկտեմբերյան հեղափոխությունները եւ Հայաստանը</p> <p>15.1 Փետրվարյան հեղափոխությունը եւ Հայաստանը:</p> <p>15.2 Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը եւ Անդրկովկասը: «Թուրքահայաստանի մասին» դեկրետը:</p> <p>15.3 Հայկական հարցը Բրեստի ու Տրապիզոնի հաշտության բանակցություններում:</p> <p>15.4 Հայ ժողովրդի մայիսյան հերոսամարտերը/</p> <p>16. Մշակութային ձեռքբերումները XVIII-XIX դարերում</p>
--	---

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	
ՀԻՄՆԱԿԱՆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայոց պատմություն (դասախոսությունների փաթեթ) 2. Հայոց պատմություն, Հր. Միմոնյանի խմբագրությամբ, Երևան, 2000:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմության քրեստոմատիա, Երևան, 1981թ: 2. Հայկական հարց, Երևան, 1996թ: 3. Հայ ժողովրդի պատմություն, ԳԱ հրատ. հատոր 1-5 4. Հայ ժողովրդի պատմություն, Ժամկոչյան, Արբահամյան, Մելիք-Բախշյան, Պողոսյան, Երևան, 1975
-----------	---

ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ	Ամփոփիչ ստուգում /թեսթ/: Յուրաքանչյուրը 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեսթը կազմված է 60
------------------------------	---

հարցից՝ 20-ը՝ 1, 40-ը՝ 2 միավոր արժեքով:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ

- 1.Բաղադրիչ 1 - հաճախումներ 10 %
- 2.Բաղադրիչ 2 - ընթացիկ ակտիվություն 20%
- 3.Բաղադրիչ 3 - ամփոփիչ ստուգում 70%

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

<i>Գնահատման թվային միավորը</i>	<i>Տարային գնահատական</i>	<i>Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը</i>
96-100	A+	5+
91-95	A	5
86-90	A-	5-
81-85	B+	4+
76-80	B	4
71-75	B-	4-
66-70	C+	3+
61-65	C	3
40-60	C-	3-
Մինչև 39	D	2

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԾԱՆՐԱԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԺԱՄԱՆԱԿԸ
կրեդիտ/կրեդիտ ժամ – 2/60

Հ/Հ	Թեմա	Լսարանային ժամեր				Ուսանողի ինքնուրույն աշխատա- ժամանակը	Ուսանողի ընդհանուր աշխատա-ժամանակը
		Դասախոսություն	Գործնական	Լաբորատոր	սեմինար		
1.	Հայկական լեռնաշխարհի	2				1	3
2.	Հայկական լեռնաշխարհի պետական կազմավորումները Ք.ա. III-I հազարամյակներում/Շումերական, իեթական ու ասորեստանյան արձանագրությունները Հայկական լեռնաշխարհի պետական կազմավորումների մասին: Վանի թագավորության հիմնադրման ու զարգացման ընթացքը	2				0.5	2,5
3.	Հայոց պետականությունը VI-I դարերում /Երվանդունիների թագավորությունը (Ք.ա. VI-III դարեր), Արտաշեսյանների թագավորությունը (Ք.ա. II-I դարեր)	2				0.5	2,5
4.	Արշակունիների թագավորությունը (Ք.ա. I-IV դդ)	2				0.5	2,5
5.	Հայաստանի քաղաքական դրությունը V-IX դարերում /Մարգարյանական Հայաստանը: Դրությունը Արեւմտյան Հայաստանում: Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարն արաբական տիրապետության դեմ/		2			2	4
6.	Հայաստանը IX-XII դարերում /Բագրատունիների թագավորությունը: Հայկական թագավորություններն ու իշխանապետությունները սելջուկ-թուրքերի տիրապետության շրջանում/	2				0.5	2,5

7.	Հայոց պետականությունը XIII-XIV դարերում /Զաքարյանների իշխանապետությունը: Կիլիկիայի հայկական պետություն/		2			2	4
8.	Մշակութային ձեռքբերումները վաղ և զարգացած միջնադարում		2			1,5	3,5
9.	Հայ ազատագրական միտքը XVI դարից մինչև XVIII դարի սկիզբը /Էջմիածնի ու Մեքաստիայի գաղտնի խորհրդածոռովները: Ազատագրական շարժումը XVII դարի կեսերին: Իսրայել Օրու Պֆալցյան ու Մոսկովյան ծրագրերը/	2				1	3
10.	Պետրոս I –ի պարսկական արշավանքը: Հայկական անկախ իշխանությունների ստեղծումը Արցախում և Սյունիքում: Թուրքական արշավանքն Արեւելյան Հայաստան: Խամսայի մելիքությունները/		2			2,5	4,5
11	Հայ ազատագրական շարժման նոր օջախներ /Հովսեփ Էմինիյ ազատագրական գործունեությունը: Մադրասի ազատագրական խմբակը: Մովսես Սարաֆյանի ծրագիրը: «Հյուսիսային» և «Հարավային» նախագծերը/		2			2,5	4,5
12.	Հայ ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները XIX դարի 60-80-ական թթ: Հայ ազգային կուսակցությունների հիմնադրումը	2				1	3
13.	Հայ ազգային-ազատագրական պայքարը XIX դարի 90-ական թթ և XX դարի սկզբին		2			2,5	4,5
14.	Հայոց եղեռնը /1894-1922/ /Կոտորածների ու ցեղասպանության պատճառները: Արեւմտահայերի ցեղասպանությունը: Արեւելահայերի ոչնչացման ծրագիրը գործողության մեջ: Ցեղասպանության հետեւանքները: Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացը/		2			3	5
15.	1917թ Փետրվարյան ու Հոկտեմբերյան հեղափոխությունները և Հայաստանը /Փետրվարյան հեղափոխությունը և Հայաստանը: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը և Անդրկովկասը: «Թուրքահայաստանի մասին» դեկրետը: Հայկական հարցը Բրեստի ու Տրապիզոնի հաշտության	2				1	3

	բանակցություններում: Հայ ժողովրդի մայիսյան հերոսամարտերը/						
16.	Մշակութային ձեռքբերումները XVIII-XIX դարերում		2			1	3
	Ամփոփիչ ստուգում					5	5
	Ընդամենը	16	16			28	60